

Dezvoltarea Experimentală a României: Motorul Ascuns al Inovației

Un Sistem în Tranziție

Ecosistemul de cercetare și inovare al României trece printr-o transformare profundă.

După o perioadă marcată de fragilitate instituțională și subfinanțare cronică în anii '90, sistemul a evoluat treptat către unul în care sectorul privat conduce eforturile de cercetare și dezvoltare (C&D).

Deși în 2023 România a investit doar **0,5% din PIB în C&D** — **mult sub media UE de 2,22%** — sectorul de afaceri finanțează acum peste 60% din cheltuielile naționale pentru cercetare și dezvoltare.

Acest paradox — cheltuieli totale reduse, dar participare privată puternică — definește provocarea actuală a țării. **Întreprinderile finanțează 54% din totalul activităților de C&D**, în timp ce **sursele publice** contribuie cu **doar 26%**.

Cu venituri totale ale industriei estimate să atingă 485 milioane USD până în 2025, rezultatele inovării României depind din ce în ce mai mult de proiecte pragmatice, bazate pe experimentare, și nu de programe publice ample.

Din acest dezechilibru apare o întrebare: cum poate un ecosistem cu investiții reduse să genereze inovație sustenabilă?

Răspunsul se află în tranziția României de la infrastructura de cercetare către știința aplicată și dezvoltarea experimentală — puntea dintre descoperire și comercializare.

Un Model Pragmatic pentru Creștere

În ultimul deceniu, România și-a redefinit modelul de inovare. Prin programe precum Strategia Națională CDI (PNCDI IV 2022–2027), accentul s-a mutat de la producția academică spre inovarea orientată către piață, aliniată la programul Orizont Europa.

Astăzi, dezvoltarea experimentală reprezintă 33,1% din cheltuielile naționale pentru C&D, depășind cercetarea fundamentală și apropiindu-se de nivelul cercetării aplicate.

Această transformare este susținută de sectorul privat, care vede acum C&D nu ca pe o activitate academică, ci ca pe o investiție strategică.

Companiile din IT&C, energie, sănătate și industrie integrează tot mai mult activitățile de cercetare în operațiunile lor, sprijinite de consultanță specializată și de mecanisme fiscale dedicate.

Printre cele mai eficiente stimulente se numără două măsuri fiscale complementare:

Deducerea suplimentară de 50% pentru cheltuielile eligibile de C&D (Ordonanțele 1056/2016 și 3265/2022).

Aceasta permite companiilor să deducă 150% din costurile aferente cercetării aplicate și dezvoltării experimentale. Cheltuielile eligibile includ costurile cu personalul, materialele, echipamentele de laborator și serviciile externalizate.

Scutirea de impozit pe venit pentru angajații implicați în activități de C&D certificate.

Măsura consolidează retenția forței de muncă și atrage profesioniști calificați în roluri orientate spre inovație.

Împreună, aceste instrumente transformă optimizarea fiscală într-un instrument de management al C&D.

Companii precum GAC Innovation East Europe ilustrează această schimbare prin programe precum Optim-Inno, care identifică activitățile de cercetare ascunse din cadrul firmelor și le integrează în strategii fiscale și operaționale coerente.

Un Ecosistem de Inovare în Maturizare

Mecanismul de certificare REXCD, introdus de Ministerul Cercetării (MCID), a accelerat instituționalizarea guvernantei în domeniul C&D.

În 2023, 29 de companii au obținut certificare pentru 81 de proiecte, totalizând beneficii fiscale de 14,38 milioane lei.

Până în 2024, numărul participanților a crescut la aproximativ 32 de companii și aproape 100 de proiecte certificate, cu beneficii fiscale totale ce depășesc 16 milioane lei — o creștere de 12% față de anul anterior.

Printre principalii participanți se numără Bitdefender, Ubisoft, Dacia, Renault Technologie Roumanie, Amber Studio, Farmec și Antibiotice Iași.

Aceasta demonstrează că dezvoltarea experimentală din România nu mai este limitată la laboratoarele academice — ci devine un motor al competitivității companiilor globale care operează local.

Digitalizarea platformei REXCD, împreună cu viitoarele programe de formare și rețelele de experți, consolidează în continuare guvernanta C&D din România.

Ecosistemul triplu emergent — stat, sector privat și consultanți experți — oferă infrastructura necesară unei creșteri sustenabile bazate pe inovație.

De la Politici Fiscale la Avantaj Competitiv

Drumul României spre inovație se deplasează de la conformitate la strategie.

Dezvoltarea experimentală, odinioară o etapă neglijată a cercetării, devine acum nucleul modernizării industriale.

Instrumentele fiscale precum super-deducerea de 50% și scutirea de impozit pe venit pentru activitățile de C&D acționează ca factori catalizatori, încurajând companiile să integreze managementul inovației și să își documenteze contribuțiile științifice și financiare.

Provocarea țării rămâne creșterea investițiilor, menținând în același timp transparența și calitatea.

Dacă România va continua să integreze politica publică, inițiativa privată și validarea experților, își poate transforma modelul de dezvoltare experimentală într-un avantaj național sustenabil — transformând stimulentele fiscale în motoare ale inovației măsurabile și ale competitivității globale.

Dr. Răzvan Gașpar
Innovation Consulting Manager
GAC Innovation East Europe

